

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 lutego 2025 r.,
sprawy **M.K.**,
wobec której umorzono postępowanie o czyn z art. 212 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k.
w zw. z art. 11 § 2 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego
od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach
z dnia 23 kwietnia 2024 r., sygn. akt IX Ka 1403/23,
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach
z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. akt IX K 973/22
i umarzającego postępowanie karne wobec ww.,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć oskarżyciela prywatnego X.Y. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[WB]

[PŁ]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kielcach wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2023 r., sygn. akt IX K 973/22 w ramach zarzucanego M. K. prywatnym aktem oskarżenia czynu ustalił,

że w dniu 29 lipca 2015 r. w K. w rozmowie z funkcjonariuszem Wydziału Kontroli Komendy Wojewódzkiej Policji w K. pomówiła X. Y. o to, że ten leczy się psychiatrycznie, tj. o takie właściwości, które mogły poniżyć X. Y. w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla wykonywania zawodu funkcjonariusza policji, co zakwalifikował jako czyn z art. 212 § 1 k.k. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. umorzył postępowanie z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu.

Apelację od tego wyroku wywiódł zarówno pełnomocnik oskarżyciela prywatnego, jak i obrońca oskarżonej.

Ten pierwszy podniósł zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego (art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., a także art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.) oraz błędów w ustaleniach faktycznych, domagając się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Z kolei obrońca oskarżonej zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę przepisu prawa materialnego w postaci art. 212 § 1 k.k. i wniósł o jego zmianę poprzez uniewinnienie M. K. od zarzuczonego jej czynu.

Po rozpoznaniu powyższych apelacji, Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2024 r., sygn. akt IX Ka 1403/23 uchylił zaskarżony wyrok i postępowanie karne wobec M. K. umorzył na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k., jednocześnie w całości obciążając kosztami procesu Skarb Państwa.

Kasację od tego orzeczenia wywiódł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego, który zarzucił mu „rażącą obrazę prawa materialnego mogącą mieć istotny wpływ na treść wyroku, a to art. 15 zwr ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 374 ze zm.), dodanego ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 568) w

związku z art. 101 pkt 4 KK i art. 102 KK, skutkującą umorzeniem postępowania o czyn z art. 212 § 1 i 216 § 1 w związku z art. 17 § 1 pkt 6 KPK z uwagi na przedawnienie karalności, podczas gdy prawidłowo przeprowadzona kontrola odwoławcza nie uzasadniała orzeczenia tej treści, z uwagi na fakt, iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r. P 12/22 zostało wydane przez skład, który nie jest konstytucyjnie umocowany do wydania wiążących orzeczeń”. W konsekwencji wniósł o „zapytanie prawne” czy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22 może posiadać moc wiążącą w sytuacji, gdy w składzie Trybunału Konstytucyjnego zasiadali członkowie niekonstytucyjnie wybrani, zwolnienie oskarżyciela prywatnego od opłaty kasacyjnej oraz uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k., co upoważniało do jej rozpoznania i oddalenia na posiedzeniu.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Ustawa zasadnicza nie przewiduje jakichkolwiek wyjątków od powyższej zasady. Oznacza to, że żaden organ nie posiada uprawnień do weryfikacji oraz nierespektowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (zob. m.in. wyrok SN z dnia 21 lutego 2017 r., I PK 300/15; postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. I NZP 1/21; postanowienie SN z dnia 23 września 2021 r., IV KZ 37/21; wyrok SN z dnia 19 maja 2023 r., I KA 4/23; postanowienie SN z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie SN z dnia 2 lutego 2024 r., III KK 439/23; postanowienie SN z dnia 11 czerwca 2024 r., IV KK 149/24; postanowienie SN z dnia 18 lipca 2024 r., III KK 275/24). Dotyczy to także badania czy dane orzeczenie zostało wydane w sposób prawidłowy, w tym także przez należyty skład orzekający i w ramach odpowiedniej procedury. Jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 września 2021 r., sygn. akt IV KZ 37/21, norma określona w art. 190 ust. 1 ustawy zasadniczej jest normą samowykonalną, która implikuje obowiązek uwzględnienia z urzędu treści

orzeczenia w toku rozpoznawania sprawy, a nadto obowiązek respektowania i wdrażania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego przez wszystkich adresatów. W doktrynie i judykaturze podkreśla się, że ów obowiązek jest jednocześnie zakazem podejmowania zachowań sprzecznych z ich treścią (zob. np. B. Naleziński, *Komentarz do art. 190 Konstytucji RP* (w:) P. Tuleja, (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2021, LEX; A. Mączyński, J. Podkownik, *Komentarz do art. 190 Konstytucji RP* (w:) L. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2016, Legalis; B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz do art. 190*, Warszawa 2012, Legalis; wyrok TK z dnia 20 maja 2003 r., SK 10/02, OTK-A 2003/5/41; wyrok TK z dnia 11 sierpnia 2016 r., K 39/16, OTK-A 2016/71; uchwała SN z dnia 23 stycznia 2001 r., III ZP 30/00, OSNP 2001/23/685; uchwała składu 7 sędziów NSA z dnia 7 grudnia 2009 r., I OPS 9/09, ONSAiWSA 2010, Nr 2, poz. 16; wyrok SN z 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17; wyrok NSA z dnia 22 lutego 2008 r., II OSK 1004/06; wyrok NSA z dnia 16 lutego 2010 r., I FSK 2075/08; wyrok NSA z dnia 23 września 2014 r., II FSK 2328/12; wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 19 czerwca 2018 r., II SA/Wr 801/17). Przyznanie orzeczeniom Trybunału Konstytucyjnego mocy powszechnie obowiązującej sprawia, że nikt, w szczególności żaden organ władzy publicznej, nie może w kwestii rozstrzygniętej przez Trybunał Konstytucyjny zająć stanowiska odmiennego niż wyrażone w jego orzeczeniu (zob. *Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego* (w:) M. Zubik (red.), *Księga XX-lecia orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa 2006, s. 129-130).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że sąd *ad quem* słusznie odmówił zastosowania art. 15z¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1327, z późn. zm.; dalej ustawa COVID-19), który wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22 został uznany za niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jak bowiem wskazano, nadanie przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej mocy powszechnie obowiązującej orzeczeniom

Trybunału Konstytucyjnego oznacza, iż są nimi związane wszystkie organy państwa, w tym także sądy powszechne i Sąd Najwyższy, które *de lege lata* nie mogą pominąć bezwzględnie obowiązującej normy prawa konstytucyjnego. Od chwili ogłoszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sposób wymagany w art. 190 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, przepis uznany za niekonstytucyjny nie może być już stosowany, gdyż został usunięty z porządku prawnego (szerzej zob. E. Łętowska, K. Gonera, *Wieloaspektowość następstw stwierdzania niekonstytucyjności*, Państwo i Prawo 2008 nr 5, s. 20 i n.; M. Safjan, *Skutki prawne orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego*, Państwo i Prawo 2003 nr 3, s. 3 i n.). Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22 został opublikowany w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 grudnia 2023 r. pod pozycją 2740. Zatem od tego dnia przepis art. 15zzr¹ ust. 1 ustawy COVID-19 został usunięty z systemu prawnego, a co za tym idzie również i skutek jaki on wywoływał. Trafnie sąd odwoławczy dostrzegł więc, że w przedmiotowej sprawie doszło do przedawnienia karalności przestępstwa zarzuconego M. K. Prawidłowości tego rozstrzygnięcia nie zmienia fakt, iż Trybunał Konstytucyjny nie zakwestionował art. 15zzr ust. 6 ustawy COVID-19. Ten ostatni przepis obowiązywał bowiem w okresie od 31 marca 2020 r. do 16 maja 2020 r., a zatem wydłużał termin przedawnienia o 47 dni (zob. wyrok SN z dnia 22 października 2024 r., V KO 12/24). Okoliczność ta pozostaje irrelevantna z punktu widzenia przedawnienia karalności zarzuconego M. K. przestępstwa prywatnoskargowego, które miało zostać popełnione w 2015 r.

Skarżący nie wskazał trybu, w jakim miałyby nastąpić podważenie obowiązywania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., sygn. akt P 12/22. Ograniczył się wyłącznie do stwierdzenia, że „to orzeczenie nie powinno wiązać sądów powszechnych, bowiem zostało wydane przez sędziów którzy nie posiadają uprawnień i prawidłowych nominacji na stanowisko Sędziego Trybunału Konstytucyjnego”. Jedynie domyślać się można, że autor kasacji brak wiążącego charakteru wyroku Trybunału Konstytucyjnego zastosowanego przez sąd odwoławczy upatruje w – niemającej jednoznacznego osadzenia w prawie pozytywnym i ujmowanej m.in. z tego powodu niekiedy jako osobliwa – konstrukcji *sententia non existens* (zob. m.in. uzasadnienie zdania odrębnego SSN Dariusza

Kali do wyroku SN z dnia 18 kwietnia 2024 r., II KK 434/23). Nie wskazuje jednak z jakich powodów członkowie składu orzekającego w sprawie P 12/22 nie byli „konstytucyjnie umocowani do wydania wiążących orzeczeń”. Tym bardziej, że zgłaszane w niektórych judykatach Sądu Najwyższego wątpliwości w tym zakresie dotyczyły wyboru na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego innych osób (zob. wyrok SN z dnia 17 stycznia 2025 r., IV KK 186/24).

Reasumując, skarżący nie wykazał, aby sąd *ad quem* dopuścił się rażącej obrazy przepisów, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji, nie stwierdzając bezwzględnych przyczyn odwoławczych, Sąd Najwyższy orzekł o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Jedynie na marginesie należy zauważyć, że przedawnienie karalności przestępstwa w trakcie postępowania karnego zawsze powoduje negatywne konsekwencje dla pokrzywdzonego. Nie uzasadnia to jednak pomijania obowiązujących przepisów prawa, w tym norm konstytucyjnych. Wbrew twierdzeniom skarżącego strona postępowania dysponuje środkami prawnymi w celu zapobieżenia opieszałości i beczynności organów procesowych. Służy temu procedura przewidziana w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1725).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia, kosztami postępowania kasacyjnego obciążając oskarżyciela prywatnego X. Y., zgodnie z art. 636 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

[PŁ]

[r.g.]